

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 283 КВ

ДО Дата 20.07.2017

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОПЪЛНЕНИЕ

от омбудсмана на Република България към искането за
за установяване на противоконституционност на чл. 171, т. 1, б. „д“ и т. 2, б. „к“
от Закона за движението по пътищата

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

На основание чл. 150, ал. 3 от Конституцията на Република България се обърнах към Вас с искане да обявите за противоконституционни разпоредбите на чл. 171, т. 1, б. „д“ и т. 2, б. „к“ от Закона за движението по пътищата като аргументирах противоречието им с чл. 35, ал. 1, чл. 32, ал. 1, чл. 57, ал. 1 и чл. 4, ал. 1 и ал. 2 от Конституцията на Република България.

По искането е образувано конституционно дело № 11/2020 г.

В настоящото допълнение, бих искала да предоставя на вниманието Ви аргументи за противоречието на една от оспорените норми и с разпоредбите на чл. 17, ал. 1 и ал. 3 от Основния закон, в които се прокламира, че правото на собственост и на наследяване се гарантира и защитава от закона, както и че частната собственост е неприкосновена.

Както посочих в искането си, чл. 171, т. 1, б. „д“ и т. 2, б. „к“ от Закона за движението по пътищата предвиждат, че за осигуряване на безопасността на движението по пътищата и за преустановяване на административните нарушения се прилагат принудителни административни мерки (ПАМ), сред които временното спиране от движение на пътно превозно средство (ППС) и временното отнемане на свидетелството за управление на моторно превозно средство на водач, който управлява моторно превозно средство (МПС) с наложено наказание глоба, незаплатена в срока за доброволно заплащане - до заплащане на дължимата глоба.

При сезирането Ви беше отбелязано, че тези принудителни административни мерки са противоконституционни, тъй като за несъбиране на наложена глоба т.е. без да е налице извършено административно нарушение или

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

престъпление, предвиждат прилагане на административна принуда в нарушение на основни права на човека.

С принудителната административна мярка по чл. 171, т. 2, б. „к“ – временно спиране от движение на ППС, на практика собственикът се лишава от възможността да ползва ППС по предназначението му като се изнемва свидетелството за регистрация на превозното средство, а редът за връщането му на собственика на моторното превозно средство се определя с наредбата по чл. 140, ал. 2 от ЗДВП - Наредба № I-45 от 24 март 2000 г. за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях, и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства.

Свидетелството за регистрация се издава след представяне на изискуемите документи и заплащане на определената такса и се състои от две части, съдържащи данни за превозното средство и собственика. Част първа на свидетелството за регистрация служи за идентифициране на превозното средство и при необходимост се носи от водача при ползване на превозното средство. Тя удостоверява правото на разпореждане на собственика с превозното средство. Част втора на свидетелството за регистрация служи за идентифициране на превозното средство при движение по пътищата и се носи от водача винаги при ползването на превозното средство. Съгласно Наредбата, на временно спрени от движение превозни средства се изнемва част втора на свидетелството за регистрация и се поставя знак "Спрян от движение", а изнетите свидетелства за регистрация се предават и съхраняват в отдел/сектор "Пътна полиция" при СДВР/ОДМВР, където са регистрирани превозните средства. Отдел/сектор "Пътна полиция" при СДВР/ОДМВР, където е регистрирано превозното средство, спира от движение превозното средство за срока, посочен в заповедта за прилагане на принудителната административна мярка, чрез отбелязване в автоматизираната информационна система. Съответно временно спрени превозни средства се пускат в движение след отстраняване на причините, поради които са били спрени, и извършване на преглед за техническа изправност.

Предвид горното, при прилагането на принудителната административна мярка временно спиране от движение на ППС, чрез изнемването на свидетелството за регистрация на превозното средство и поставянето на знак "Спрян от движение", при това на основание неплатена глоба, което не представлява административно нарушение, на практика се накърнява правото на собственост и собственикът на МПС се лишава от възможността да упражнява в комплект и трите правомощия, съставляващи правото - владение, ползване и разпореждане. В тази връзка разпоредбата е в нарушение на чл. 17, ал. 1 и ал. 3 от Конституцията като накърнява неприкосновеността на частната собственост, гарантирана и защитена от Основния

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

закон, ограничавайки правомощието на собственика на МПС да го ползва, с което по същество намалява обема на правото му на собственост.

Безспорно е, че собствеността е най-широкото вещно право, при което собственикът има пълно господство върху вещта. Правото на собственост е основно право на човека, защитено от Конституцията. То е обект на защита и от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи - Първи допълнителен протокол. Разпоредбите на чл. 17, ал. 1 и 3 от Конституцията са в глава Първа на Основния закон - "Основни начала". Те издигат във върховен принцип правата на личността, нейното достойнство и сигурност и са гаранция, че правото на собственост се защитава от закона и че частната собственост е неприкосновена. Съгласно тези начала собственикът - физическо лице, не може да бъде ограничаван в правото му да се разпорежда със своята собственост по начин и при условия, каквито той намери за добре. Конституционните гаранции за частната собственост и прокламираната ѝ в Основния закон неприкосновеност позволяват на собственика да се ползва свободно и необезпокоявано от собствеността си, както и да се разпорежда с нея.

Според конституционната практика, нормите на закона винаги трябва да бъдат подчинени на тези основни конституционни начала и да не излизат извън техните рамки, включително и когато тези норми представляват изключения от възприет законов принцип. В хипотезата на чл. 171, т. 2, б. „к“ обаче, законодателят, вместо да гарантира и защити правото на собственост и да осигури неприкосновеността на частната собственост, без да е налице административно нарушение или престъпление, отнема правото на ползване на титуляра на частната собственост и посяга на нейната неприкосновеност. Допуска се, в нарушение на чл. 17, ал. 1 и ал. 3, държавата едностранно да се разпорежда със собственост, която не ѝ принадлежи, при това без съобразяване и с принципа за пропорционалност. А следва да се отбележи, че разпоредбата на чл. 17, ал. 3 от Конституцията съдържа забрана за разпореждане с частна собственост без или въпреки несъгласието на собственика.

За да е спазен принципът за пропорционалност, ограничаването на някое от правата на гражданите трябва да е минимално необходимото за постигането на преследвана легитимна цел. И ако в хипотезата на чл. 171, т. 2, б. „к“ са ограничени правата на собственика на МПС, без същият да е нарушител, то засягането определено е прекомерно, когато става въпрос за автомобили, които са съсобствени или в режим на сдружеска имуществена общност. В тези случаи, трети лица, които не носят отговорност за действията на другия съсобственик, на практика също ще бъдат лишени от възможността да ползват съсобствената вещ според предназначението ѝ и засягането на правото им на собственост е дори без връзка с наложена, но неплатена глоба.

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Предвид изложеното и на основание чл. 150, ал. 3 от Конституцията на Република България, в допълнение към изложеното в искането ми, моля да обявите разпоредбата на чл. 171, т. 2, б. „к” от Закона за движението по пътищата за противоконституционна и поради противоречието ѝ с чл. 17, ал. 1 и ал. 3 от Основния закон.

С уважение,

ДОЦ. Д-Р ДИАНА КОВАЧЕВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ